

Darbseminārs “Klimata krīze un cilvēktiesības” (1,5 st.)

Seminārs klausītājiem ļaus nostiprināt teorētiskās daļas laikā iegūtās zināšanas, šim nolūkam izmantojiet multimediju prezentāciju.

Vingrinājumi dalībniekiem ļaus praktiski izmantot apgūtās zināšanas.

Darbsemināra plānotais ilgums aptuveni 1,5h - nepieciešamības gadījumā to var saīsināt vai pagarināt. Vingrinājumus var brīvi variēt, papildinot diskusijas jautājumus.

Mēs iesakām sekot līdz grupas dinamikai un stingri nepieturēties pie konkrētajam vingrinājumam atvēlētā laika.

Lai izdodas! :)

TO PRINT

Patiesss vai nepatiesss? (20 min)

Izdrukājiet vienu lapu katram dalībniekam. Lūdziet viņus izlasīt un atzīmēt, vai apgalvojums ir patiesss vai nepatiesss. (12 min)
Pēc vingrinājuma izpildīšanas pārrunājiet rezultātus. (8 min)

1. Saskaņā ar Pasaules Bankas datiem līdz 2050. gadam 50 miljoni cilvēku sešos pasaules reģionos migrēs (mainīs dzīvesvietu) savas valsts robežās.
2. Klimata pārmaiņas sāk spēlēt nozīmīgu lomu globālajā migrācijā. Pašlaik klimata pārmaiņām un ar tām saistītajām dzīvības briesmām visvairāk pakļautās teritorijas ir tās, kuras ir politiski ārkārtīgi nestabilas un pakļautas bruņotiem konfliktiem, piemēram, Čada. 2020. gadā 95% no visiem ar bēgļiem saistītajiem konfliktiem tika fiksēti apgabalos, kas ir neaizsargāti pret klimata pārmaiņām un ekstremāliem laikapstākļiem.
3. Globālās klimata pārmaiņas rada nopietnu izaicinājumu bērnu tiesībām, viņu dzīves līmenim un drošībai, uzsver organizācija UNICEF. Apmēram viens miljards bērnu (50%) visā pasaulē ir ārkārtīgi neaizsargāti pret klimata pārmaiņu negatīvo ietekmi. Mūsdienu trīsgadnieki izaugs ārkārtējos laikapstākļos un pie dzīves apstākļu pasliktināšanās daudzos pasaules reģionos.
4. Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padome ir atzinusi, ka tiesības dzīvot veselīgā vidē ir cilvēktiesības. Diskusija ilga 10 gadus!
5. Pasaules Veselības organizācija lēš, ka katru gadu vides piesārņojuma dēļ mirst aptuveni 13,7 miljoni cilvēku. Cēloņu skaitā ir smogs un kaitīgu ķīmisko vielu iedarbība. Tas ir gandrīz 25% no visiem pasaulē reģistrētajiem nāves gadījumiem.

Patiesis vai nepatiesis? - ATBILDES

1. Patiesis:

Saskaņā ar Pasaules Bankas aplēsēm līdz 2050. gadam 216 miljoni cilvēku sešos pasaules reģionos būs mainījuši dzīvesvietu savas valsts robežās

2. Patiesis

3. Patiesis

4. Nepatiesis:

Apvienoto Nāciju Organizācijas Cilvēktiesību padome ir atzinusi, ka tiesības dzīvot veselīgā vidē ir cilvēktiesības. Diskusija ilga **30 gadus!!**

5. Patiesis

Vienkārši jautājumi diskusijai:

- Kāpēc, jūsuprāt, diskusija par tiesībām dzīvot veselīgā vidē kā cilvēktiesībām ilga 30 gadus? Vai tas, jūsuprāt, ir daudz vai maz?
- Kādus pasākumus katrs var veikt, lai novērstu klimata pārmaiņu negatīvās sekas?
- Kādas institūcijas var atbalstīt cīņu pret klimata pārmaiņām?

Cilvēktiesību skeneris (25 min)

Sadaliet dalībniekus grupās pa 3-4. Iedodiet katram papīra lapu un marķierus un palūdziet izanalizēt politisko situāciju un pašreizējo cilvēktiesību situāciju valstī un pasaulē.

Viņi var arī uzskaitīt svarīgus notikumus, par kuriem nesen ir dzirdējuši. Lūdziet viņus uz lapas uzrakstīt visus apgalvojumus un pēc tam tos prezentēt grupai. Pārrunājiet rezultātus ar katru grupu.

MANĀ VALSTĪ

PASAULĒ

DRAUDU LOGO (25 min)

Informācija pirms uzdevuma veikšanas:

Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (IPCC) ziņojums tika publicēts 2022. gadā, un tajā tika novērtēti nākotnes draudi sabiedrībām ne tikai pašu klimata pārmaiņu, bet arī citu notiekošo parādību kontekstā.

Tie ietver:

- *bioloģiskās daudzveidības samazināšanās,*
- *pārmērīgs patēriņš,*
- *urbanizācija,*
- *dabas teritoriju iznīcināšana.*

Sadaliet dalībniekus 4 grupās. Iedodiet viņiem ilustrētus žurnālus, tukšas papīra lapas un marķierus. Izdrukājiet zemāk norādītās draudu kategorijas un ļaujiet katrai grupai izvēlēties vienu no tām.

**Bioloģiskās daudzveidības
samazināšanās**

Urbanizācij

Pārmērīgs patēriņš

Dabas teritoriju iznīcināšana

TO PRINT

Palūdziet sagatavot vizualizāciju kopā ar aprakstu par vienu no četrām kategorijām. Šim nolūkam dalībnieki var izmantot žurnālu izgriezumus, aprakstīt tos vārdiem. Svarīgi ir izveidot "logo", t.i., simbolu, kas raksturo vienu no izvēlētajām draudu kategorijām

Pēc prezentācijas diskutējiet:

Kura kategorija rada vislielākos draudus? Kāpēc?

Kā to var novērst?

Puzle - Ilgtspējīgas attīstības mērķi un cilvēktiesības (30 min)

Izdrukājiet un izgrieziet Ilgtspējīgas attīstības mērķu un cilvēktiesību simbolus un šo mērķu aprakstus.

Sajauciet attēlus un aprakstus. Sadaliet dalībniekus grupās pa 3-4 un izdaliet viņiem sagatavotos materiālus.

Palūdziet viņiem savienot attēlus ar aprakstiem. (15 min)

Pēc tam palūdziet katrai grupai sniegt 2-3 darbību piemērus, kas varētu palīdzēt sasniegt attiecīgo grupas apraksīto mērķi. (10 minūtes)

Apkopojiet vingrinājuma rezultātus un palūdziet izdarīt secinājumus. (5 min)

IZDRUKĀT

<p>1 NOVĒRSTA NABADŽĪBA</p>	<p>2 NOVĒRSTS BADS</p>	<p>3 LABA VESELĪBA</p>	<p>4 KVALITĀTĪVA IZGLĪTĪBA</p>	<p>5 DZIMUMU LĪDZTIESĪBA</p>	<p>6 TĪRS ŪDENS UN PIEMĒROTI SANITĀRIE APSTĀKĻI</p>
<p>7 ATJAUNOJAMĀ ENERĢIJA</p>	<p>8 LABS DARBS UN EKONOMIKAS IZAUGSME</p>	<p>9 INOVĀCIJAS UN INFRASTRUKTŪRA</p>	<p>10 MAZINĀTA NEVIENLĪDZĪBA</p>	<p>11 ILGTSPĒJĪGAS PILSĒTAS UN KOPIENAS</p>	<p>12 ATBILDĪGS PATĒRĪNŠ</p>
<p>13 PLANĒTAS AIZSARDZĪBA</p>	<p>14 DZĪVĪBA ŪDENĪ</p>	<p>15 DZĪVĪBA UZ ZEMES</p>	<p>16 MIERS UN TAISNĪGUMS</p>	<p>17 SADARBĪBA MĒRĶU ĪSTENOŠANAI</p>	<p>GLOBĀLIE MĒRĶI</p>

Funded by
the European Union

IZDRUKĀT

Visur izskaust nabadzību visās tās izpausmēs.

Izskaust badu, panākt pārtikas nodrošinājumu un uzlabotu uzturu, veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību

---

Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem

---

Nodrošināt iekļaujošu, taisnīgu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem

---

Panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas visām sievietēm un meitenēm

---

Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību visiem un ilgtspējīgu pārvaldību

---

Nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu

---

Veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem

---

Veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovācijas

---

Samazināt nevienlīdzību starp valstīm un valstu iekšienē

TO PRINT

Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, elastīgas un ilgtspējīgas

---

Nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus

Veikt steidzamus pasākumus, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un to ietekmi

---

Saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un to resursus, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību

---

Aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmu ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešošanos un novērst zemes degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apstādināt bioloģiskās daudzveidības izzušanu

---

Veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt taisnīgas tiesas pieejamību visiem un izveidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas institūcijas visos līmeņos

---

Stiprināt globālās partnerības ilgtspējīgai attīstībai īstenošanas līdzekļus un atjaunot to

ATBILDES

Mērķis 1: Novērsta nabadzība

Visur izskaust nabadzību visās tās izpausmēs

Mērķis 2: Novērsts bads

Izskaust badu, panākt pārtikas nodrošinājumu un uzlabotu uzturu, veicināt ilgtspējīgu lauksaimniecību

Mērķis 3: Laba veselība

Nodrošināt veselīgu dzīvi un sekmēt labklājību jebkura vecuma cilvēkiem

Mērķis 4: Kvalitatīva izglītība

Nodrošināt iekļaujošu, taisnīgu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūžizglītības iespējas visiem

Mērķis 5: Dzimumu līdztiesība

Panākt dzimumu līdztiesību un nodrošināt pilnvērtīgas iespējas visām sievietēm un meitenēm

Mērķis 6: Tīrs ūdens un piemēroti sanitārie apstākļi

Nodrošināt ūdens un sanitārijas pieejamību visiem un ilgtspējīgu pārvaldību

Mērķis 7: Atjaunojamā enerģija

Nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieejamu cenu

Mērķis 8: Labs darbs un ekonomiskā izaugsme

Veicināt noturīgu, iekļaujošu un ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi, pilnīgu un produktīvu nodarbinātību un pienācīgas kvalitātes nodarbinātību visiem

Mērķis 9: Inovācijas un infrastruktūra

Veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovācijas

ANSWERS

Mērķis 10: Mazināta nevienlīdzība

Samazināt nevienlīdzību starp valstīm un valstu iekšienē

Mērķis 11: Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

Padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, elastīgas un ilgtspējīgas

Mērķis 12: Atbildīgs patēriņš

Nodrošināt ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus

Mērķis 13: Planētas aizsardzība

Veikt steidzamus pasākumus, lai cīnītos pret klimata pārmaiņām un to ietekmi

Mērķis 14: Dzīvība ūdenī

Saglabāt un ilgtspējīgi izmantot okeānus, jūras un to resursus, lai nodrošinātu ilgtspējīgu attīstību

Mērķis 15: Dzīvība uz zemes

Aizsargāt, atjaunot un veicināt sauszemes ekosistēmu ilgtspējīgu izmantošanu, ilgtspējīgi apsaimniekot mežus, apkarot pārtuksnešošanu un novērst zemes degradāciju, veicināt tās atjaunošanu un apstādināt bioloģiskās daudzveidības izzušanu

Mērķis 16: Miers un taisnīgums

Veicināt miermīlīgu un iekļaujošu sabiedrību ilgtspējīgai attīstībai, nodrošināt taisnīgas tiesas pieejamību visiem un izveidot efektīvas, atbildīgas un iekļaujošas institūcijas visos līmeņos.

Mērķis 17: Sadarbība mērķu īstenošanai

Stiprināt globālās partnerības ilgtspējīgai attīstībai īstenošanas līdzekļus un atjaunot to.

DARBSEMINĀRA KOPSAVILKUMS - DOMU KARTE (10 min)

Šim uzdevumam izmantojiet lielās papīra loksnes, tāfeli vai līdzīgu rīku un līmlapiņas. Ja nevēlaties izmantot tradicionālos rīkus, varat izmantot arī virtuālo tāfeli tiešsaistes platformā.

Palūdziet katram dalībniekam 1 teikumā noformulēt seminārā gūto. Lai tā ir viņa "zelta atziņa", ko viņi paņems līdzi. Lūdziet uzrakstīt šo vienu teikumu uz līmlapiņas - tad palūdziet to pielīmēt pie plakāta/tāfeles.

Šie viedokļi var būt anonīmi vai arī varat lūgt tos, kas vēlas komentēt savu viedokli.

Papildus jautājumi:

- 1) Kā mēs katrs varam aizsargāt cilvēktiesības?*
- 2) Kādas darbības var veikt, lai nodrošinātu tiesību ievērošanu?*
- 3) Cik svarīgas ikdienas dzīvē ir cilvēktiesības?*
- 4) Ko šis seminārs mainīja jūsu uztverē par cilvēktiesībām?*